

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

2018-02-13

Dnr 512-3401-17

Ändringshistoria

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2018-02-13	1	Maria Strand	Skapat dokument

Restaureringsplan för N2000-området Sonekulla inom projektet Life Bridging The Gap LIFE15 NAT/SE/000772

Om Projektet Life Bridging The Gap

Projektet Life Bridging The Gap kommer att genomföra olika åtgärder i 30 olika N2000-områden i Blekinge, Östergötland och Kalmar län samt Linköpings kommun. Projektet ska arbeta i värdefulla ekmiljöer och förstärka deras värden så att de kan finnas kvar i framtiden och hysa samma värdefulla arter. Bland annat ska man:

- Restaurera igenväxta ekmarker
- Plantera ekar i områden som saknar ekföryngring
- Skapa död ved för att försöka överbygga glappet i åldersstrukturen
- Skapa död ved på artificiell väg för att öka förutsättningarna för vissa ovanliga skalbaggar att fortleva

Uppgifter om området

Uppgifter om området

Natura 2000-område: SE0410089

Naturreseptat: Sonekulla

Län: Blekinge

Kommun: Ronneby

Förvaltare och kontaktperson: Länsstyrelsen i Blekinge län, Maria Strand

Mittkoordinater: SWEREF99 TM: 507304, 6224830

Fastighetsbeteckning/Markägare:

Sonekulla 3:2 / Bruno Grudd

Sonekulla 3:21 / Dorothea Katzer-Dittrich och Manfred Dittrich

Sonekulla 3:24 / Therese och Marcus Fast

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Org.nr
SE-371 86 KARLSKRONA	Skeppsbrokajen 4	010-22 40 000 010-22 40 223	blekinge@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/blekinge	202100-2320

Sonekulla 3:3 / Sima och Martin Wolgast
 Sonekulla 3:4 / Ingalill Rydén db
 Sonekulla 5:6 / Naturvårdsverket

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Kod	Natura 2000 habitat	Areal (ha)
9070	Trädklädda betesmarker	27,0

Åtgärder

- A1 Ny skötselplan
- A2 Restaureringsplan
- C1 Åtgärda igenväxning
- C2 Åtgärder för en bättre betesdrift
- C4 Åtgärder för att skapa död ved
- D1 Uppföljning av habitat
- E1 Informationsaktiviteter

Beskrivning av området

Sonekulla är beläget i den mellanblekingska kustbygden, på Biskopsmålahalvöns nordöstra del, och sammanfaller med naturreservatet Sonekulla. Området ligger vid Bräkneåns utlopp, i västra kanten av Väbyfjorden. Det omfattar en del av Bräkneåns mynningsområde med deltabildning, vassar och strandängar, vidare en del av havsviken med Kalvön, samt två skilda delar av fastlandet. Det är ett kuperat och varierat landskap som är starkt präglad av lång hävdkontinuitet som utmarksbete.

Terrängen är bergig och området utgörs av en granitplatå som ligger på 25-30 meter över havet. Från platån sluttar landskapet mot öster ner till Bräkneåns mynningsområde. Platåområdet är småkuperat med senvuxna ekar, med tall och björk, samt ett buskskikt av en, slån och nypon. I de mindre sprickdalarna och i sluttningen ner mot deltat är vegetationen rikare och jordlagren djupare. Där växer stora och vidkroniga ekar och i övrigt finns inslag av hassel, avenbok och bok.

Så gott som hela fastlandsdelen tillhör naturtypen trädklädda betesmarker. I mer öppna delar är kärlväxtfloran artrik, med den rödlistade stortimjan (nära hotad) och exempelvis arter som knägräs, Adam och Eva, blåsuga, trift och slättergubbe. I sluttningen ner mot strandängen växer björk och al i en tät ridå. Strandängen utgörs av Bräkneåns deltaområde som bildar en plan slätt med en fin tuvig strandäng. Vegetationen är mer eller mindre zonerad med arter som bunge och gåsört. Utanför strandängen finns vassbälten.

Kalvö är en delvis bergig ö som domineras av artrika silikatgräsmarker. Ön har sina högsta delar mot öster och i norr där ön stupar brant med klippor och block ner mot vattnet. Den västra sidan är låg och i söder sträcker sig kala hållar mer mot öns sydspets. Björk och en dominerar träd- och buskskiktet och den rödlistade flikrosen (nära hotad) växer på ön. Kärlväxtfloran är ganska artrik med växter som backnejlika, darrgräs, liten blåklocka, pillerstrarr och stortimjan. På Kalvö finns några delar med hållmarkstorräng som har lågvuxen och gles vegetation. De ofta mycket torra hållarna har fläckvis ett tunt jordtäckte med torktåliga kärlväxter, lavar och mossor.

Den norra fastlandsdelen i Sonekulla betas av nötboskap och på Kalvön betar får. Södra delen på fastlandet har däremot varit utan hävd i många år, vilket lett till att marken har vuxit igen.

Syfte och mål

Naturreseptatet Sonekulla har mycket höga naturvärden. En stor del av dem är knutna till gamla, grova träd, som blir allt mer sällsynta i landskapet. Inom LIFE-projektet Bridging the Gap, kommer under åren 2016–2021 åtgärder att genomföras inom Sonekulla med syfte att gynna ekar och arter knutna till ekmiljöer. Åtgärderna kommer främst bestå av röjningar och naturvårdshuggningar i trädklädda betesmarker inom Sonekulla naturreseptat.

Ekmiljöer tillhör de mest artrika miljöerna i svensk natur. Fler än 1000 arter är mer eller mindre beroende av eken för sin överlevnad! Varför behövs projektet? Många gamla ekar har vuxit upp i ett öppet odlingslandskap, men står idag i marker som håller på att växa igen. Gamla, grova ekar, liksom andra hagmarksträd och buskar som hamnat i skogen, mår dåligt och dör på sikt om inget görs. För att förhindra detta behöver inväxande sly och träd tas bort. Att återinföra bete är mycket positivt för att bevara naturvärdena i igenväxta ekhagmarker.

Ekar föryngrar sig dåligt både i slutna skogar och i hårt betade marker. I många betesmarker är buskarna bortröjda. Plantering av ekar och buskar kan därför behövas för vi ska få en ny generation hagmarksträd och buskar. I vissa områden saknas vissa generationer av ekar. Kanske finns bara några stycken riktigt gamla och många medelålders ekar. Då sådana generationsglapp finns kan vissa åtgärder vara nödvändiga för att skynda på ekars åldrande eller på annat sätt hjälpa arterna att överleva långsiktigt.

Projektet kommer att åtgärda hot från igenväxning av Natura 2000-habitat såsom trädklädda betesmarker genom exempelvis gallring, underhållsröjning och stängsling. Habitat för målarterna hålträdsklokrypare, läderbagge och ekoxe kommer att skapas genom veteranisering, mulmholkar och ekoxekomposter.

Tillgängligheten till området och kunskapen om områdets bevarandevärden kommer att öka genom att parkering anläggs och skyltar sätts upp. Uppföljning av områdets habitat kommer att genomföras.

Planerade åtgärder

Tabell 2 Planerade åtgärder

Åtgärd	Underåtgärd	Namn	Längd (m)	Area (ha)	Antal
C1	C1.1	Restaurering lätt		27,0	
C1	C1.3	Underhållsröjning/betesstöd		27,0	
C2	C2.1	Stängsel	2 764		
C2	C2.2	Fångstfälla	30		
C4	C4.1	Mulmholk			10
C4	C4.2	Ekoxeanläggning			5
C4	C4.3	Veteranisering			13
E	E1.1	Reservatsskylt			2
E	E1.2	Infoskylt om projektet			1
E	E1.4	Parkering			1

Action A1 Revidering av skötselplan

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2019-06-31

Genomförs: 2018-01 - 2018-11

En reviderad skötselplan tas fram för naturreservatet Sonekulla

Action A2 Restaureringsplan

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2019-06-31

Genomförs: 2018-01 - 2018-02

En översiktlig restaureringsplan upprättas för de planerade åtgärderna i LIFE BTG för området Sonekulla.

Action C1.1 Restaurering (lätt)

Planerat i ansökan: 2017-01-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2018 - 2020

Yngre träd som har växt upp sedan hävden minskat eller upphört kommer att röjas bort, och bete kommer att återupptas där det är möjligt. De äldre träden kommer att friställas, men även yngre träd, så kallade efterträdare, som kan ta över då de gamla träden dör. Gläntor kommer att utvidgas och förstärkas, för att skapa en mosaik av öppna och mer slutna partier, vilket gynnar många arter utöver projektets målarter. En del träd kommer även att sparas för att veteraniseras. Det mesta av det bortgallrade virket kommer att transporteras bort från områden, men en del kommer att lämnas som faunadepåer eller användas till ekoxeanläggningar.

Den norra delen kommer att restaureras först och vi räknar med att det bara behövs en restaureringsåtgärd och därefter underhållsröjning. Södra delen planerar vi att restaurera i två omgångar med underhållsröjning mellan och efter.

Action C1.3 Rökning/betesstöd

Planerat i ansökan: 2017-01-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2018 till och med 2022

Efter rökningar blir det ofta stora uppslag av sly, på grund av röjgödslingseffekten. Det långsiktiga målet är att bete ska upprätthålla landskapets öppenhet efter restaureringarna, men i ett inledande skede behövs underhållsrökningar för att få bukt med slyuppslaget. Underhållsrökning kommer att genomföras under fem säsonger på hela ytan som restaureras. Åtgärden innebär även ersättning till djurhållare för bete.

Redan året vi restaurerar kommer vi att gå in med underhållsrökning på bitar där slytillväxten varit för stor. Här kommer vi att vara försiktiga med att röja bort bärande och blommande buskar eftersom vi vill att dessa finns kvar.

Action C2.1 Stängsel

Planerat i ansökan: 2017-01-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2019 och 2021

Nytt stängsel kommer att sättas i ytterområdet i norra delen under våren 2019. Planen är att göra en fallindelning här något/några år senare. Vi ser hur det utvecklar sig med betesdjuren och underhållsrökningen. Att styra betetrycket kan vara en förutsättning för att hålla efter sly- och busk uppslag.

Den södra delen kommer stängslas 2019 och 2021. Den södra stängsellinjen i detta område gränsar till en befintlig fålla som vi kommer att förbättra/byta ut 2021.

Action C2.2 Fångstfålla

Planerat i ansökan: 2017-01-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2019 och 2021

Fångstfällor behövs för att samla in betesdjuren. En till två fångstfällor kommer att placeras inom området där djurhållaren har behov av dem.

Action C4.1 Mulmholkar

Planerat i ansökan: 2017-07-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2018–2019

Mulmholkar skapar artificiella ihåliga ekar, och placeras i områden med en brist på äldre grova ekar eller efterträdare för att skapa livsmiljöer för de arter som är beroende av håligheter. Mulmholkarna är 2,5 meter höga och 0,5 meter i bredd och djup. I ett ingångshål som varierar mellan 5–15 cm kan insekter, fåglar och fladdermöss ta sig in. Mulmholkarna placeras på marken och förankras vid ett träd, och de fylls till ca 2/3 med ekspån, eklöv och sönderdelade grenar. I området kommer 10 mulmholkar att placeras ut.

Action C4.2 Ekoxeanläggning

Planerat i ansökan: 2017-07-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2018–2019

Stockar av ek och bok kommer att placeras stående delvis nedgrävda i en grop. Detta skapar substrat för bland annat ekoxens larver, men även andra vedlevande insekter. Stockar från

gallringsåtgärderna kommer att användas till ekoxeanläggningarna. I området kommer 5 ekoxeanläggningar skapas i Sonekulla.

Action C4.3 Veteranisering

Planerat i ansökan: 2017-07-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2018

Veteranisering är en metod att skapa strukturer som liknar de i äldre träd i yngre levande träd och det genomförs i huvudsak med motorsåg av arborister. Veteraniseringen efterliknar naturliga skador på träden orsakade av exempelvis blixtnedslag, grenbrytning, betande djur och hackspethål. Samtliga områden. Detta habitat såsom håligheter, döda grenar och savflöden, som många hotade arter är beroende av. Veteraniseringen kommer att genomföras på en del träd som hade tagits bort vid en traditionell röjning. Detta gör även att ljusinsläppet till angränsande träd ökar gradvis. Träden kommer att veteraniseras på tre olika sätt. På samtliga träd kommer topparna att kapas, och utöver detta kommer en av tre olika veteraniseringsmetoder att användas; hackspetholk, ringbarkning av grov gren eller blixtnedslag. I området kommer 13 träd att veteraniseras.

Action D1.1 Uppföljning av krontäckning

Planerat i ansökan: 2017-04-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2021–2026

Flygfoton tagna före och efter åtgärderna genomförts kommer att analyseras för att undersöka förändring i krontäckning.

Action D2.2 Uppföljning av ekoxeanläggning

Planerat i ansökan: 2019-04-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2021-

Eftersom ekoxeanläggningarna skapas av nya stockar kan det ta upp till tio år innan de brutits ner så pass att de utgör ett lämpligt habitat för ekoxens larver. Förutom ekoxe kommer därför även kolonisation av andra arter som ofta förekommer tillsammans med ekoxe att genomföras för att på så sätt avgöra om ekoxeanläggningarna utgör en lämplig miljö för mållarten. Kolonisationen av kommer undersökas genom försiktig grävning runt en av stockarna i ekoxeanläggningen. Totalt kommer 24 anläggningar fördelat på 12 områden att undersökas, vilket ger två anläggningar per område.

Action E1.1 Områdesskylt

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2019–2021

Reservatsskylt som beskriver reservatet och värdena kopplade till träden i Sonekulla

Action E1.2 Informationsskyltar om LIFE BTG

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2018

Informationsskyltar som beskriver projektet och de åtgärder som kommer att genomföras placeras på en plats;

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Action E1.4 Friluftsanläggningar mm

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2018

Bygga en parkering för 2-4 bilar på det norra delen av reservatet och om resurserna räcker en parkering för 1-2 bilar på det södra området.

Avvikelser mot ansökan

Tabell 2 Sammanställning över förändringar gentemot ansökan

Action	Planerad omfattning i ansökan	Genomförd omfattning	Differens
E1.1	0	2	+2

Disclaimer

Innehållet i denna plan ansvarar projektet LIFE Bridging the Gap för. Det återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens uppfattning.

Bilagor

Bilaga 1 Karta

Name of the picture: Sonekulla project actions map

Map showing location of project actions

Site: SE0410089 Sonekulla

Natura 2000 status: SAC

Map scale: 1:8000

© Länsstyrelsen © Lantmäteriet Geodatasamverkan

